

TRƯỜNG ĐẠI HỌC CÔNG NGHIỆP HÀ NỘI

GIÁO TRÌNH HỆ THỐNG ĐIỆN

NHÀ XUẤT BẢN GIÁO DỤC VIỆT NAM

MỤC LỤC

	Trang
Mở đầu	5
Chương I. Đại cương về hệ thống điện	7
1.1. Khái quát chung về quá trình sản xuất, truyền tải và tiêu thụ điện năng	7
1.2. Các yếu cầu đối với hệ thống điện	18
Câu hỏi và bài tập	20
Chương II. Mô hình hệ thống điện và các phần tử	21
2.1. Thay thế của đường dây tải điện	21
2.2. Thay thế của máy biến áp	33
2.3. Thay thế của máy cắt	46
2.4. Phương pháp biểu diễn phụ tải khi tính toán chế độ của hệ thống điện	48
2.5. Đặc tính của phụ tải	60
Câu hỏi và bài tập	68
Chương III. Tính toán chế độ xác lập	68
3.1. Dòng đường	68
3.2. Phân tích chế độ xác lập	68
3.3. Tính toán chế độ của đường dây truyền tải	61
3.4. Tính toán chế độ của mạng điện	63
3.5. Tính toán mạng điện có nhiều nguồn	70
3.6. Ví dụ và bài tập	72
Câu hỏi và bài tập	82
Chương IV. Phân tích hệ thống điện bằng mô hình hàng đợi	84
4.1. Mở đầu	84
4.2. Đường dây truyền tải đơn chiều	84
4.3. Đường dây tải điện hai chiều	85
4.4. Đường dây tải điện ba chiều	87
4.5. Tính toán chế độ đường dây truyền tải ba chiều	90
Câu hỏi và bài tập	112

MỤC LỤC

	Trang
Lời nói đầu	5
Chương I. Đại cương về hệ thống điện	7
1.1. Khái quát chung về quá trình sản xuất, truyền tải và tiêu thụ điện năng	7
1.2. Các yêu cầu đối với hệ thống điện	18
Câu hỏi và bài tập	20
Chương II. Mô hình hệ thống điện và các phần tử	21
2.1. Sơ đồ thay thế của đường dây tải điện	21
2.2. Sơ đồ thay thế của máy biến áp (MBA)	33
2.3. Sơ đồ thay thế của các thiết bị bù	46
2.4. Phương pháp biểu diễn phụ tải khi tính toán chế độ của hệ thống điện	48
2.5. Đặc tính của phụ tải	50
Câu hỏi và bài tập	56
Chương III. Tính toán chế độ xác lập của mạng điện	58
3.1. Đại cương	58
3.2. Phân tích chế độ xác lập của mạng điện hở	58
3.3. Tính toán chế độ của đường dây phân phối	61
3.4. Tính toán chế độ của mạng điện kín	63
3.5. Tính toán mạng điện có nhiều cấp điện áp	70
3.6. Ví dụ và bài tập	72
Câu hỏi và bài tập	82
Chương IV. Phân tích hệ thống điện bằng mô hình tương đương	84
4.1. Mở đầu	84
4.2. Đường dây truyền tải điện ngắn	84
4.3. Đường dây có chiều dài trung bình	85
4.4. Đường dây tải điện dài	87
4.5. Tính toán chế độ đường dây theo mạng hai cửa	98
Câu hỏi và bài tập	112

Chương V. Cân bằng công suất và bù công suất phản kháng trong hệ thống điện	113
5.1. Khái quát chung	113
5.2. Cân bằng công suất trong trường hợp nhà máy nối với hệ thống điện	115
5.3. Cân bằng công suất trong trường hợp trạm biến áp cấp điện cho phụ tải	116
5.4. Sự tiêu thụ công suất phản kháng	117
5.5. Các nguồn phát CSPK	119
5.6. Phối hợp CSPK	125
5.7. Mục tiêu và các phương pháp tính toán bù công suất phản kháng trong hệ thống điện	126
5.8. Bù kinh tế công suất phản kháng trong hệ thống điện	128
5.9. Bù công suất phản kháng trong mạng điện phân phối	136
<i>Câu hỏi và bài tập</i>	140
Phụ lục	142
Tài liệu tham khảo	166

LỜI NÓI ĐẦU

Để đáp ứng yêu cầu học tập của sinh viên chuyên ngành Điện tại Trường Đại học Công Nghiệp Hà Nội, chúng tôi đã tiến hành biên soạn Giáo trình "*Hệ thống điện*". Nội dung cơ bản của giáo trình là tính toán, phân tích chế độ xác lập của Hệ thống điện dựa trên chương trình khung của Bộ Giáo dục và Đào tạo đối với môn học Hệ thống điện dành cho hệ Cao đẳng – Đại học.

Nội dung giáo trình gồm 5 chương:

Chương 1: Đại cương về hệ thống điện – Trình bày những khái niệm cơ bản về quá trình sản xuất, truyền tải, phân phối và tiêu thụ điện năng cũng như các yêu cầu cơ bản của hệ thống điện.

Chương 2: Mô hình hệ thống điện và các phần tử – Trình bày sơ đồ thay thế các phần tử trong hệ thống điện: đường dây tải điện, các máy biến áp, các thiết bị bù và mô hình phụ tải tĩnh trong hệ thống điện.

Chương 3: Tính toán chế độ xác lập của mạng điện, gồm 2 phần:

– Phần 1: Trình bày các vấn đề chung và tính toán chế độ xác lập của mạng điện hở, mạng điện phân phối.

– Phần 2: Trình bày phương pháp tính toán chế độ của mạng điện kín.

Chương 4: Phân tích hệ thống điện bằng mô hình tương đương – Trình bày những nội dung cơ bản về ứng dụng các thông số của sơ đồ tương đương của đường dây ngắn, đường dây trung bình và đường dây dài. Ngoài ra, phương pháp tính toán đường dây dài dựa trên sơ đồ chi tiết cũng được trình bày chi tiết.

Chương 5: Cân bằng công suất và bù công suất phản kháng trong hệ thống điện –

Phần đầu của chương trình bày các vấn đề chung về cân bằng công suất tác dụng và cân bằng công suất phản kháng. Một số nội dung về cân bằng công suất khi nhà máy điện nối với hệ thống và cân bằng công suất giữa trạm biến áp với phụ tải cũng được đề cập. Phần cuối của chương trình bày vấn đề bù kinh tế công suất phản kháng trong hệ thống điện và bù công suất phản kháng trong lưới điện phân phối hình tia nhiều nhánh.

Mặc dù đã rất cố gắng, song giáo trình cũng khó tránh khỏi những thiếu sót. Rất mong nhận được những góp ý, phê bình từ các thầy, cô giáo và bạn đọc để lần xuất bản sau sách có chất lượng tốt hơn.

Mọi góp ý xin gửi về:

Bộ môn Hệ thống điện – Trường Đại học Công nghiệp Hà Nội.

Các tác giả